

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

17 juni 1997

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, GEZONDHEID EN GEZIN

Interpellatie van mevrouw Sonja Becq tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de hervorming van de adoptiediensten

Interpellatie van mevrouw Kathy Lindekens tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de wijze waarop de nieuwe procedure voor interlandelijke adoptie wordt ingevoerd

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin

Dinsdag 17 juni 1997

VOORZITTER : Mevrouw Trees Merckx-Van Goey

– *De interpellatie wordt gehouden om 17.33 uur.*

Interpellatie van mevrouw Sonja Becq tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de hervorming van de adoptiediensten

Interpellatie van mevrouw Kathy Lindekens tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de wijze waarop de nieuwe procedure voor interlandelijke adoptie wordt ingevoerd

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van mevrouw Becq tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de hervorming van de adoptiediensten en van mevrouw Lindekens tot minister Martens, over de wijze waarop de nieuwe procedure voor interlandelijke adoptie wordt ingevoerd.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, dit interpellatieverzoek werd nog ingediend vóór het ontwerp van decreet op de agenda werd gezet. In die zin interfereert deze interpellatie daar enigszins mee. Ik heb dit verzoek echter in tempore non suspecto ingediend. Er zijn hier bijgevolg in dit verband al enkele elementen aan de orde geweest. Ik zal ze even kort op een rijtje zetten.

Ik denk dat de situatie voor iedereen duidelijk is. Dit ontwerp van decreet ligt voor, maar inmiddels werden de adoptiediensten in feite aangemaakt om zich enigszins naar die nieuwe procedure te schikken. Dit gebeurde het eerst in een omzendbrief van 19 maart.

Met deze interpellatie willen we zeker niet de goede bedoelingen van dit ontwerp van decreet in vraag stellen. Wel heb ik wat vragen over de wijze waarop het plots wordt ingevoerd, mijnheer de minister. Dat er omzendbrieven komen vóór een decreet wordt goedgekeurd of zelfs maar besproken, mag dan wel gebruikelijk zijn bij sommige andere ministers, maar van u was ik dat niet gewoon. Ik heb er enigszins moeite mee dat men de voorliggende regelgeving voor een deel omzeilt. Waarom moet dit zo plots gebeuren ? Werd terzake voorafgaand overleg gevoerd, door uzelf, door Kind en Gezin, met de betrokken diensten uit de sector ? Dat vragen we ons af, vooral om de volgende reden. Enerzijds werd gezegd dat diensten zich vrijwillig kunnen inschakelen in dit systeem; anderzijds gewagen die diensten zelf van een mogelijke sanctie als ze niet meedoen. Zo vrezen ze nadien niet meer voor de regelgeving in aanmerking te komen.

De vraag is dus waarom men onmiddellijk met dit project begon. Wellicht speelt het feit mee dat de bestaande adoptiediensten zouden worden afgeslankt. Ik dacht althans dat dit de bedoeling was. Vandaar de uitdrukkelijke vraag naar samenwerking. Deze vraag vinden we gedeeltelijk terug in het decreet, waarin - als ik het goed heb begrepen - de financiering afhankelijk wordt gemaakt van het bestaan van samenwerking. Zou het dan echter niet beter zijn om eerst de adoptiediensten enigszins aan een selectie te onderwerpen ? Dan kan men de geselecteerden de toestemming geven om verder te werken, in plaats van een zekere hervorming en heroriëntatie van alle diensten te vragen.

Verder is het de vraag op welke manier die samenwerking gebeurt. Op welke manier worden die adoptiediensten in dat geheel begeleid ? De heer Vandendriessche had daarnet een vraag over de financiering bij de professioneel geleide diensten. Deze verklaren dat ze op dat gebied met een leemte van een paar maanden te kampen hebben. Op

Becq

dit ogenblik zouden de gezinnen naar de voorbereiding of naar de selectie moeten worden doorverwezen. Dat betekent dat ze gedurende een bepaalde periode niet bij de diensten ingeschreven staan. Het gevolg is dat die diensten geen voorschotten kunnen vragen en het dus financieel enigszins moeilijk hebben.

Dit is zeker het geval als ze werken met professionele krachten, die gedurende die hele periode mee moeten worden betaald. Op welke manier wordt daaraan tegemoet gekomen ? Kan dat probleem worden opgevangen ? De kandidaten moeten immers wachten tot de voorbereiding en de selectie achter de rug is. De polyvalente centra daarvoor zijn echter nog niet aangeduid. Het is me dus niet duidelijk hoe lang deze diensten nog zullen wachten en wat er verder concreet dient te gebeuren.

Verder wil ik weten hoe het tijdschema voor het overleg met de sector werd uitgewerkt, ook met betrekking tot het samenvoegen of samenwerken van diensten. Ook wou ik nog terugkomen op een vraag die hier al aan de orde was, omtrent de vrije adopties. Het decreet sluit deze manier van adoptie niet uit. Ik meen echter dat deze vraag in de voorgaande discussie reeds werd beantwoord. Toch wil ik nog even ingaan op wat u terzake stelde. U verklaarde dat de landen zelf reeds een gedeeltelijke selectie invoeren. Is het dan uw bedoeling om uitgebreid campagne te voeren over deze nieuwe regelgeving ? Daar kan maar best werk van worden gemaakt, opdat vrije adopties maximaal kunnen worden uitgeschakeld.

De voorzitter : Mevrouw Lindekens heeft het woord.

Mevrouw Kathy Lindekens : Aansluitend op wat mevrouw Becq reeds heeft gezegd, gaat mijn interpellatie eigenlijk heel strikt over de procedure. Mijnheer de minister, in januari 1996 hebt u een aantal voorstellen gelanceerd in het programma De Zevende Dag. Daarna werd in de commissie Welzijn een verkennend gesprek gevoerd. In juli 1996 hebt u de beleidsbrief ingediend. Die is eigenlijk nooit besproken. Dat gebeurt pas nu, een jaar later. In december 1996 is het voorontwerp van decreet ingediend dat nu als ontwerp voorligt. Tot nog toe is noch in de commissie, noch in het parlement, gesproken over de beleidsbrief of over het decreet. Op 19 maart heeft Kind en Gezin een omzendbrief verspreid. Die bepaalde dat de sector zich moest conformeren aan de regelgeving die er nog niet is.

Waarom wordt die nieuwe procedure ingevoerd op een moment dat de regelgeving nog niet is gewijzigd in het parlement ? Het decreet wordt pas nu besproken, drie maanden na de omzendbrief. Als parlamentslid vraag je je dan toch af wat je hier eigenlijk zit te doen. Reeds vóór we het hele geval hebben besproken, is in de sector alles georganiseerd en geregeld. We hebben ook vragen bij de korte tijdspanne die was ingeschreven. Als ik me niet vergis, moest de uitvoering van de officiële mededeling die op 19 maart is vertrokken, reeds op 1 april voltrokken zijn. Ik vraag me dan ook af hoe dit is onthaald en hoe de situatie van de sector er nu uitziet.

Tot slot kom ik terug op een probleem dat ook mevrouw Becq aan bod bracht. Sommige adoptiediensten hebben momenteel te kampen met financiële problemen, omdat ze geen inkomsten hebben zolang er geen geselecteerde kandidaten over de vloer komen. Dat zal ten vroegste in oktober gebeuren. Hebt u rekening gehouden met de financiële gaten die ontstaan als gevolg van de nieuwe regelgeving ? Hoe wordt dit probleem opgevangen ?

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de voorzitter, aangezien mevrouw Becq en mevrouw Lindekens de meeste elementen van deze thematiek aan bod hebben laten komen, houd ik mijn uiteenzetting heel kort. Mijnheer de minister, ook mij moet het van het hart dat ik de gevolgde werkwijze eigenaardig vind. Daarmee bedoel ik niet dat u voor mij geen decreten zou mogen voorbereiden terwijl ze nog in de maak zijn. Het zou niet erg verstandig zijn te wachten tot daarover is gestemd. Maar wat hier is gebeurd, lijkt me op zich al aanleiding tot een belangrijk politiek debat. Een bestaande regelgeving wordt namelijk zonder formele politieke beslissing vervangen door een feitelijke procedure die geen rechtsgrond heeft. Het parlement, de decreetgever dus, wordt hierbij volledig buiten spel gezet en mag alleen achteraf het decreet en zijn wijzigingen goedkeuren terwijl het al in de praktijk wordt toegepast. De adoptiediensten werden eigenlijk voor een voldongen feit geplaatst. Omdat ze echter de inhoud van de reglementering zo belangrijk vinden, hebben ze er niet, of toch niet hard, tegen geprotesteerd. Ook zij vinden evenwel dat dit geen goede werkwijze is.

Ik kan daar nog aan toevoegen dat de regelgeving in de praktijk al wordt uitgevoerd. Van de andere kant keuren we wel een klein decreetje over kin-

Van Den Heuvel

deropvang goed, terwijl de rest bij besluit wordt geregeld. Het kwaliteitsdecreet, een kaderdecreet, zal in de uitvoeringsbesluiten en in de verschillende sectorale akkoorden worden uitgewerkt. Is dit nu de werkwijze van onze minister van Welzijn ? Ik vind dit alleszins geen goede werkwijze. Ik roep op om ze te verlaten.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Mevrouw de voorzitter, collega's, ik begrijp de vragen. De hier gelaakte werkwijze heeft echter alleen te maken met een verkeerde inschatting van het advies van de Raad van State. We hadden gehoopt dat we door dat advies gewoon konden voortdoen. Mevrouw Ceysens, we zijn niet allen zo een eminente juriste als u, maar we hadden aanduidingen dat we inderdaad konden verder werken. Daarom hadden we die timing opgemaakt. Het was de bedoeling de zaak te laten ingaan vanaf 1 april.

De timing was afgestemd op het ogenblik waarop we dachten dat het decreet dat vandaag ter discussie ligt, zou worden goedgekeurd. Door het advies van de Raad van State is er een vertraging opgetreden, die verklaart hoe de hier besproken situatie is ontstaan : de situatie waarbij men zich afvraagt of de omzendbrief wel op zijn plaats was. Mijn antwoord op dat laatste is ontkennend. Ik heb die situatie zelf zeker en vast niet gewild. Het is ook niet de stijl die ik wil aanhouden. Het was wel de bedoeling heel snel van start te kunnen gaan op het ogenblik dat het decreet zou worden goedgekeurd. We zijn dus te gehaast geweest. Dat is de kern van het antwoord.

Mevrouw Lindekens, al verschillende maanden zijn er talrijke gesprekken geweest. Mondeling was er al een bevestiging, maar formeel kwam die pas op die latere data, namelijk op 19 maart en op 1 april. Eigenlijk wisten de betrokkenen al lang uit de vele gesprekken hoe de zaak zou worden aangepakt. In die zin hebt u dus formeel gelijk, maar feitelijk wist men wel dat het anders zou verlopen.

Dit neemt niet weg dat de gevolgde methode niet heilzaam is. Ze heeft te maken met het feit dat we de timing anders hadden ingeschat.

Mevrouw Kathy Lindekens : Dan was u wel heel zeker dat we alles zouden goedkeuren.

Minister Luc Martens : Blijkbaar wel. We hebben ons vergist. We hebben de zaak verkeerd ingeschat.

Het is nu eenmaal zo. We dachten dat we zeker waren. Wij vragen ook juridisch advies. De tekst wordt immers niet zomaar geschreven door een jurist van het kabinet. De dienst Wetgeving en de juristen van Kind en Gezin - verschillende mensen dus - hebben ons juridisch geadviseerd om in die zin te werken. Men heeft zich blijkbaar vergist. Ik neem de Raad van State ernstig, maar daardoor is wel dit probleem ontstaan, waar u vragen over stelt en dat u aanklaagt.

Overigens werken alle organisaties mee en gedragen ze zich constructief, met uitzondering van Adoptie Vlaanderen. Het gebeurde heeft dus niet tot spanningen of onwil geleid. Het beïnvloedt de erkenning of het voortbestaan van de adoptiediensten niet. Wat we vragen, is dat ze hun taken heroriënteren en meer garanties bieden rond hun activiteiten met de kinderen en over de procedures in het land van herkomst. We streefden er dus naar om in de toekomst incidenten te vermijden en de goedkeuring van decreet zo snel mogelijk door de praktijk te laten volgen. De inschatting van de timing was wel verkeerd.

Ondertussen stimuleren we de diensten tot samenwerking en eventueel tot fusie. Behalve bij onvoldoende kwaliteit of onvoldoende toekomstmogelijkheden wil ik op dit ogenblik niet overgaan tot een reductie van de adoptiediensten. We proberen ze wel te begeleiden met gesprekken. Daarvoor staan er mensen ter beschikking. We willen een constructiever samenwerking. In dat verband is een model voorhanden. Wie samenwerkt, kan bijvoorbeeld over een coördinator beschikken die de samenwerking concreet gestalte geeft.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mijnheer de minister, wat u nu zegt, impliceert toch wel dat enkel de adoptiediensten die samenwerken, recht hebben op een subsidie. Op mijn vraag over de financiering hebt u niet geantwoord. De adoptiediensten kunnen nu geen voorschotten vragen. Ze moeten wachten, maar weten niet hoe lang. De voorbereiding is er, maar wie gaat de selectie doorvoeren ? Ik weet niet of daar al duidelijkheid over bestaat.

Minister Luc Martens : Het is juist en niet juist dat deze diensten geen voorschotten kunnen vragen. Ze kunnen inderdaad geen nieuwe personen inschrijven op de wachtlijst, omdat er wordt gevraagd volgens de nieuwe procedure te werken. Maar ze hebben nog steeds wachtlijsten. Ze kunnen die lijsten verder afhandelen volgens de gekende procedure, met inbegrip van het vragen van

Martens

voorschotten. Het is dus niet helemaal correct om nu te zeggen dat ze financiële moeilijkheden hebben. Dat doet me denken aan het arrest-Bosman. Deze diensten hadden voordien al financiële problemen.

Mevrouw Sonja Becq : Ze noemen dit een financiële straf. Ze weten niet hoe lang het duurt vóór die gezinnen bij hen komen.

Minister Luc Martens : Omwille van de kwaliteit kunnen we voor de overgangsfase een financiële input leveren. Daarvoor zijn de middelen uitgetrokken. Normaal moet dat na de goedkeuring in het vroege najaar een definitieve regeling krijgen.

Mevrouw Sonja Becq : Dus enkel wie samenwerkt, krijgt een financiering ? Ik heb daar geen antwoord op gekregen.

Minister Luc Martens : Alleen als men samenwerkt, heeft men een vooruitzicht op middelen. Die middelen passen in de voorstellen die voorliggen. Het gaat namelijk om personeels- en budgettaire ondersteuning voor de coördinatie.

De voorzitter : Mevrouw Lindekens heeft het woord.

Mevrouw Kathy Lindekens : Mijnheer de minister, ik begrijp het nog altijd niet goed. Wat bedoelt u met de samenwerking die we zullen bespreken als we aan artikel 19 van het ontwerp van decreet komen ? Moeten de bestaande diensten er in een samenwerkingsverband naar streven één van die twee erkende diensten te worden ? Of moeten de twee erkende adoptiediensten ook onderling samenwerken ?

Minister Luc Martens : Het gaat om een samenwerking tussen de twee erkende adoptiediensten. Ze zullen een aantal opdrachten die in het decreet worden bepaald, samen realiseren. Zo wordt bijvoorbeeld de tweede voorbereiding door de adoptiedienst verricht. Dat betekent dat de twee diensten die tweede voorbereiding samen zullen uitvoeren. In een latere fase van samenwerking zullen ze samen bemiddelen, of samen in de nazorg voorzien door een gemeenschappelijk nazorgteam uit te bouwen.

In de opbouw van de nieuwe procedure vormt het nu voorliggende de voorbereiding nummer 2.

Vorbereiding nummer 1 betreft een aantal afzonderlijke organisaties, terwijl nummer 2 zich situeert op het niveau van de organisaties van de adoptiediensten. Ze kunnen daar nu samen voor instaan. Als ze in de praktijk naar elkaar toe groeien, komt men tot ondersteuning.

Mevrouw Kathy Lindekens : En als die samenwerking nu niet optimaal verloopt ? Wie van de twee krijgt dan de subsidie ? Het lijkt me moeilijk om samenwerking te koppelen aan een erkenning.

Minister Luc Martens : Dat is natuurlijk voor iedereen zo. We stellen een coördinerende functie ter beschikking om de coördinatie tot stand te brengen. We zullen het systeem moeten beoordelen op zijn verdiensten. Het is inherent aan het project dat we vandaag geen definitieve uitspraken kunnen doen. Als het niet goed functioneert, zullen we moeten zien hoe we ermee omgaan. In elk geval stel ik vast dat het project tot nu toe, met uitzondering van één organisatie, goed functioneert.

Mevrouw Kathy Lindekens : Uiteindelijk komt men wel tot twee diensten. Nu zijn er vier.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Hoeveel diensten zullen er dan zijn ?

Minister Luc Martens : In Vlaanderen zullen er twee of drie adoptiediensten zijn. Ik heb daar geen absoluut cijfer voor.

Mevrouw Kathy Lindekens : Moet de samenwerking die u nu op het terrein tot stand brengt, dan tot een fusie van de huidige diensten met die twee of drie diensten leiden ?

Minister Luc Martens : Wij leggen op dit moment geen model op. We wensen dat er wordt samengewerkt en dat daarvoor voldoende mankracht ter beschikking is. Of dit tot een fusie zal leiden, zal wel worden gezien naarmate het proces verder verloopt. Dat leggen we nu niet vast.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 17.53 uur.*